

Universitatea Tehnică a Moldovei

**STUDIU DE ACCESIBILITATE ȘI MOBILITATE
PE INFRASTRUCTURA RUTIERĂ A
PERSOANELOR CU NEVOI SPECIALE.**

Masterand:

**Mamamliga Vasile
DMMC-201M**

Conducător:

**Bricicaru Ilie
conf.univ.,dr.**

Chișinău, 2021

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Urbanism și Arhitectură
Programul de masterat “Drumuri, Materiale și Mecanizare în Construcții”

Admis la susținere

Șef de departament DIIT: lect.univ.,dr. R. Bordos

“ _ ” _

2021

Studiu de accesibilitate și mobilitate pe infrastructura rutieră a persoanelor cu nevoi speciale.

Teză de master

Masterand: _____ (Mamaliga Vasile)

Conducător: _____ (Bricicaru Ilie)

Chișinău, 2021

Cuprins

REZUMAT	4
INTRODUCERE	6
Capitolul 1. Stadiul actual al cunoașterii în domeniul infrastructurilor rutiere pentru persoane cu nevoi speciale.....	8
1.1 Legislația Internațională privind persoanele cu dizabilități.....	8
1.2 Legislația din Republica Moldova privind persoanele cu dizabilități.....	12
1.3 Corelarea legislației Internaționale cu legislația Republicii Moldova	19
Capitolul 2. Bunele practici în gestionarea facilităților pentru persoanele cu nevoi speciale.....	20
2.1 Conceptul de „Design Universal”	20
Capitolul 3. Elemente importante în dezvoltarea și gestionarea subiectului abordat.....	37
3.1 Elemente de infrastructură prietenoase pentru persoanele cu nevoi speciale în Republica Moldova.....	37
Capitolul 4. Studiu de caz. Evaluarea unui terminal de transport și propunerea de soluții.....	50
4.1 Evaluarea Aeroportului Internațional din Chișinău, Republica Moldova.....	50
Concluzii finale	58
Bibliografie	60

Rezumat

Odată cu dezvoltarea tehnologiei se dezvoltă gândirea și mentalitatea omenească în a crea condiții pe care în trecut era mai greu de dezvoltat din cauza surselor și tehnologiilor mai puțin avansate dar totodată apar și probleme cu care ne confruntăm zi de zi. În prezent o problemă majoră o constituie dezvoltarea accesibilității persoanelor cu dizabilități și implicarea lor în societate. Pentru a soluționa această problemă s-a analizat statistica persoanelor cu dizabilități și cerințele necesare pentru a dezvolta soluții de adaptare și remediere a infrastructurii inaccesibile, în vederea sporirii gradului de participare în viața comunitară, a accesului la educație, inclusiv vocațională, la servicii sociale și la servicii de sănătate. În rezultatul analizei au fost elaborate următoarele recomandări privind problemele cu care se confruntă persoanele cu dizabilități:

- Permitea accesului la toate politicile, sistemele și serviciile convenționale - aceste nevoi trebuie împlinite în cadrul programelor și serviciilor integrate. Prin procesul de integrare guvernele și alți factori decizionali se asigură că persoanele cu dizabilități participă în mod egal la diferite activități și servicii destinate publicului, cum ar fi educația, sănătatea, angajarea și serviciile sociale.
- Adoptarea strategiilor naționale – elaborarea, implementarea și monitorizarea unei strategii naționale ar trebui să aducă o gamă variată de factori de decizie incluziv ministerele din guvern, ONG-uri, grupuri profesionale, persoane cu dizabilități și organizațiile lor reprezentative. Strategia și planul de acțiune trebuie precedate de o analiză de situație, ținându-se cont de factori precum prevalența dizabilității, nevoile de servicii, statutul social și economic.
- Implicarea persoanelor cu dizabilități – persoanele cu nevoi speciale trebuie consultate și implicate în mod active în formularea și punerea în practică a politicilor, legilor și serviciilor.
- Furnizarea de finanțare și îmbunătățirea accesibilității financiare.
- Creșterea gradului de conștientizare și înțelegere a dizabilității.

O evaluare mai amănunțită a fost elaborată la terminalul de transport (Aeroportul Internațional din Chișinău) unde s-a constatat că sunt unele abateri și dificultăți pentru persoanele cu dizabilități în accesarea diferitelor elemente a infrastructurii este imposibilă sau mai puțin posibilă din anumite cauze, cum ar fi ascensoarele, trotuarele, parcurile, zonele informaționale și ghidare, indicatoarele și marcajele, lipsa contrastului de culori și limbajului Braille. Pentru a soluționa aceste abateri specialiștii trebuie să se conducă după principiile de bază a Designului Universal unde proiectarea produselor și a mediilor trebuie să fie utilizabile de către toți oamenii fără a fi nevoie de adaptare specializată.

Summary

With the development of technology, human thinking and mentality develop in creating conditions that in the past were more difficult to develop due to less advanced sources and technologies, but at the same time there are problems that we face every day. Currently a major problem is the development of accessibility for people with disabilities and their involvement in society. In order to solve this problem, the statistics of people with disabilities and the requirements necessary to develop solutions for adapting and remedying inaccessible infrastructure, in order to increase the degree of participation in community life, access to education, including vocational, social services and services, were analyzed of health. As a result of the analysis, the following recommendations were developed regarding the problems faced by people with disabilities:

- Allowing access to all conventional policies, systems and services - these needs must be met through integrated programs and services. Through the integration process, governments and other decision-makers ensure that people with disabilities participate equally in various activities and services for the public, such as education, health, employment and social services.
- Adoption of national strategies - the development, implementation and monitoring of a national strategy should bring a wide range of decision makers including government ministries, NGOs, professional groups, people with disabilities and their representative organizations. The strategy and action plan must be preceded by a situation analysis, taking into account factors such as the prevalence of disability, service needs, social and economic status.
- Involvement of people with disabilities - people with special needs should be consulted and actively involved in the formulation and implementation of policies, laws and services.
- Providing funding and improving financial accessibility.
- Increasing awareness and understanding of disability.

A more detailed assessment was made at the transport terminal (Chisinau International Airport) where it was found that there are some deviations and difficulties for people with disabilities in accessing various elements of the infrastructure is impossible or less possible due to certain reasons, such as elevators. , sidewalks, parking lots, information and guidance areas, signs and markings, lack of color contrast and Braille. In order to solve these deviations, specialists must follow the basic principles of Universal Design where the design of products and environments must be usable by all people without the need for specialized adaptation.

Introducere

Actualitatea și importanța studiului. În Republica Moldova sunt 177,0 mii persoane cu dizabilități conform statisticii din 2020, inclusiv 10,7 mii copii cu vârsta de 0-17 ani. Persoanele cu dizabilități au reprezentat 6,7% din populația totală a țării cu reședință obișnuită, iar copiii cu dizabilități au constituit 1,9% din numărul total al copiilor cu reședință obișnuită din Republica Moldova. În Republica Moldova persoanele cu dizabilități întâmpină dificultăți în activitățile pe care le desfașoară zi cu zi, o cauză principală și importantă ar fi **accesibilitatea**.

Mediile construite, inclusiv facilitățile publice, sistemele de transport și informare sunt adesea inaccesibile. Lipsa de acces la transport este adesea motivul pentru care o persoană cu dizabilități este descurajată sau împiedicată de la a accesa sistemul de îngrijiri medicale. Nevoile de comunicare ale persoanelor cu dizabilități sunt neîmplinite, informațiile sunt indisponibile în formate accesibile și unele persoane cu dizabilități nu pot accesa tehnologiile de informație și comunicare de bază cum ar fi telefoanele sau televizorul.

Fiecare cetățean trebuie să aibă posibilitatea egală de a intra și de a fi deservit în magazin, farmacie, spital, club, restaurant sau altă instituție de tip public. Orice cetățean trebuie să poată liber să meargă la grădiniță, școală, colegiu sau universitate sau altă instituție de învățământ. Orice cetățean trebuie să aibă acces liber la instituțiile Autorităților Publice Naționale și Locale. Pentru ca drepturile fiecărui cetățean să fie respectate, este necesar să adaptăm mediul conform necesităților persoanelor în etate, părinților care au copii mici în cărucioare, persoanelor cu dizabilități fizice, printre care utilizatori de scaun rulant, utilizatori de cârje și alte dispozitive de mers, proteze, etc. etc., persoane cu deficiențe de vedere (slab văzători sau nevăzători), persoanelor cu dizabilități de auz, cu dizabilități de vorbire, cu dizabilități intelectuale etc.

Statul a început în ultimii ani să dezvolte anumite politici sociale în vederea persoanelor cu dizabilități, date statistice, analiza materialelor mass media, unele cercetări indirecte care concluzionează că aceste politici sunt implementate cu greu în practică din cauza neasigurării reformelor cu resurse financiare necesare, lipsei surselor financiare în bugetele locale, nivelul redus de informare și conștientizare a problemei de către autorități. O barieră în acest sens constituie faptul că aceste politici sunt dezvoltate în lipsa unor cercetări și analize corespunzătoare a situației în domeniul dizabilității.

Departamentul național de statistică nu colectează cu regularitate datele statistice și nu duce evidența corespunzător a persoanelor cu dizabilități privind calitatea vieții (sănătatea, situația materială, încadrarea în câmpul muncii, accesul la diferite servicii, participarea persoanelor cu dizabilități în viața politică și public, asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități).

O altă barieră ar fi **atitudinile negative**. Credințele și prejudecățile constituie o barieră atunci când lucrătorii din cadrul îngrijirilor medicale nu văd dincolo de dizabilitate, profesorii nu văd care este importanța învățării copiilor cu dizabilitate, angajatorii discriminează persoanele cu dizabilitate și membrii familiei au așteptări reduse din partea rudelor lor cu dizabilitate.

Persoanele cu dizabilități sunt în special vulnerabile la deficiențele din domeniul serviciilor cum ar fi sistemul de sănătate, reabilitare sau suport și asistență. Persoanele cu dizabilități au rate mai scăzute de angajare decât persoanele fără dizabilități și câștigă în general mai puțin decât omologii lor fără dizabilități. Copii cu dizabilități au mai puține șanse de a începe școala și au rate mai scăzute de arămîne în școală și de a fi promovați, precum și rate de tranziție mai scăzute către educația post-școală.

Bibliografie

- 1.** Convenția Națiunilor Unite;
- 2.** Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;
- 3.** Directiva (UE) 2018/1972;
- 4.** Directiva (UE) 2016/2102;
- 5.** Directiva 2000/78/CE;
- 6.** Directiva 89/654/CE;
- 7.** Decizia 2010/48/CE privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap;
- 8.** Declarația Universală a Drepturilor Omului;
- 9.** Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități din 2006;
- 10.** Constituția Republicii Moldova;
- 11.** Legea nr.60 din 30.03.2012;
- 12.** Legea nr.169 din 09.07.2010;